

1. "**7. Uluslararası Balkan Forumu**" 6-7 Kasım 2014 tarihlerinde Edirne'de yoğun ilgi ve geniş katılımla oldukça verimli bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi TASAM tarafından Sağlık Bakanlığı işbirliği ile Edirne Valiliği ev sahipliğinde düzenlenen Forum'da "**Sağlık Diplomasisi ve Turizm**" ana teması üzerine odaklanılmıştır. Toplantı'ya; Balkan ülkeleri, Avrupa ülkeleri ve Türkiye'den, devlet ve siyaset adamları, ilgili bakanlıklardan bürokratik/diplomatik temsilciler, diplomatik misyon temsilcileri, düşünce ve sivil toplum kuruluşları temsilcileri, sağlık ve

turizm
alanından özel sektör temsilcileri ile akademisyenler ve medya temsilcileri katılmışlardır. Forum çalışmalarında Balkan ülkeleri arasındaki
sağlık
ve
turizm
işbirliğinin proaktif yaklaşımlarla güçlendirilmesi ve farklıkların zenginliğe dönüştürülmesi konuları tüm bileşenleri ile etraflıca irdelenmiştir.

2. Forum'da; "**Uluslararası Sağlık Perspektifi**" (Ahlaki Etik Değerler, Sağlık Hukuku), "**Sağlık Diplomasisinin Temel Faktörleri**" (Uluslararası Devlet Yatırımları, Özel Sektör, Kızılay ve Kızılhaç Örgütleri, STK'lar), "**Sağlık Sektöründeki Başarılar ve Sağlık Turizmi**" (Kabul Görmüş Tedavi Merkezleri, Alternatif Sağlık Merkezleri, Sağlık Eğitimi, Yeni Buluşlar), "**Sağlık Turizminde İkili ve Çok Taraflı İşbirlikleri**" (Devlet Destek ve Eylemleri, Karşılıklı Anlaşmalar, Uluslararası Örgütlerdeki Ortak Hareket Alanları), "**Turizmde Devlet Dışı Aktörler: Proaktif Öneriler**" (Yerel Yönetimler, Sivil Toplum, Özel Sektör, Medya) başlıklı oturumlarda ilgili konular ele alınmış, Balkan ülkelerinin ve genel olarak Balkanlar'ın bahsi geçen konularda imkân ve açılımları tartışılmıştır.

3. Turizm birçok endüstriye girdi sağlayan entegre bir hizmet endüstrisidir. Turizm , seyahat kavramı ile eşdeğer olmadığı gibi, turist de seyyah değildir. Alternatif turizm çeşidi olarak geçen sağlık turizmi gelir ve istihdam sağlayıcı bir endüstridir. Uluslararası hastalar, ülke giriş - çıkışlarında pasaportunu göstermekte ve turist olarak kaydedilmektedir. Yeni terminoloji geliştirmek üzere

Birleşmiş Miletler Dünya
Turizm
Örgütü ve Dünya
Turizm
ve Faaliyet Konseyi'nin tanım ve çalışmaları gözden geçirilmelidir.

4. Balkan ülkeleri arasında tarihten gelen ekonomik ve kültürel bağlar bulunmaktadır. Balkan ülkeleri arasında karşılıklı bağımlılık temelinde sektörel ve finansal değerlerin derinleştirilmesi gerekmektedir. Bu bağları kuvvetlendirecek önemli olgulardan birisi de sağlık turizmidir.

5. Sağlık diplomasisi, uluslararası ilişkilerde önemli bir yere sahiptir. Yaklaşık 400 yıllık ortak tarihe sahip olduğumuz Balkan ülkeleri ile turizmde sağlanacak derinleşme, ekonomiden çok birbirimizi anlama ve tanımada rol alacak ve kültürel derinleşme sağlayacaktır. Sağlık
turizmi, Balkan ülkeleri kapsamında değerlendirildiğinde iki farklı yaklaşım ortaya çıkmaktadır. İlki Balkan ülkeleri arasında gerçekleşen
sağlık
turizmini esas alırken, ikinci yaklaşım diğer ülkelerden Balkan ülkelerine yönelik gerçekleşecek
sağlık
turizmini esas almaktadır.

6. Türkiye 'den Edirne için oluşturulacak "Balkan Başkenti" konsepti, sağlık turizminin geliştirilmesi çalışmalarına da vizyon anlamında bir çıkış noktası teşkil edecektir. Edirne,
sağlık
turizmi açısından önemli fiziki ve beşeri kaynaklara sahiptir. Şehrin tarihî, kültürel ve mimari yapısına ilaveten
sağlık
alanında yeterli beşeri kaynağa sahip olması, Edirne'nin
sağlık
turizmi açısından da Balkanların başkenti olma potansiyeli olduğunu göstermektedir. Trakya Üniversitesi'nin
sağlık
hizmet sunumu ve
sağlık
hizmetlerinin yönetimi alanında sunduğu kaynaklar, şehrin
sağlık
turizmi alanındaki imkânlarına katkı sağlamaktadır.
Türkiye
'nin
sağlık
göstergeleri anlamında en önde gelen ili olması da, bu alanda Edirne'ye önemli bir avantaj sağlamaktadır. Edirne'nin UNESCO "Yaşlı Dostu Şehirler" arasında yer alması için gerekli çalışmalar hızlandırılmalıdır.

7. Balkan ülkelerinin sağlık turizmine altyapı sunacak alternatif imkânları, Balkan coğrafyasının dünyada sağlık turizmi açısından çekici bir alan olmasını

sağlamaktadır. Bu anlamda Bölge'nin bir bütün olarak cazibesini artırmak için geliştirilecek kapsayıcı stratejilere ve bu stratejiler çerçevesinde şekillendirilecek politika ve planlara ihtiyaç vardır.

8. Günümüzde, her alanda olduğu gibi, sağlık sektörü de dinamik bir yapı içerisinde değişmektedir. Bu değişim içerisinde sağlık turizminin geliştirilmesi için tüm paydaşların inisiyatif alması ve bu gelişime katkı sunması gerekmektedir. Küresel istikrarın sürdürülebilmesi için de sağlık diplomasisi son derece önemlidir. Nitekim ülkeler arası iletişimde sağlık önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkeler arasında sağlık alanında gerçekleştirilecek işbirlikleri öncelikli olarak ülkelerin kendi sağlık larını korumasını sağlayacak, diğer taraftan sağlık turizmi kanallarıyla ülke ekonomilerinin gelişmesine ve kültürel entegrasyona katkı sağlayacaktır.

9. Sağlık turizmi hizmetinin doğru bir şekilde sunulması için Amerika , İngiltere ve Türkiye 'nin de içinde bulunduğu 12 ülke ile kurulan Dünya Sağlık Turizmi Geliştirme Konseyi altında etik kurulu, hukuk kurulu gibi kurullar bulunmaktadır. Konsey tarafından önümüzdeki dönemlerde tıp turizminin geride kalacağı, Wellness ve 3. Yaş Turizmi'nin öne çıkacağı değerlendirilmektedir. Dikey ve yatay kümeleme ile Türkiye ve Balkanlar benzer projelerde başarılı sonuçlara ulaşabilir.

10. Yaşlılara hizmet veren 3. Yaş Turizmi'nin ve sağlık turizminin gelişmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Bu anlamda büyüme artırılmalı, tıbbi uzmanlık ile seyahat uzmanlığı bir araya getirilmeli ve çevre dostu turistik hizmetler sunulmalıdır. Her ülke kapasitesini, imkânlarını, artılarını ve eksilerini değerlendirmeli ve birbirinin tecrübesinden istifade etmelidir. Bilgi ve tecrübe konularında olduğu gibi delegasyon alışverişleri de yapılmalı, kuruluşlar arasında doğrudan temaslar gerçekleşmelidir. Böylelikle Balkan ülkeleri arasında derinleşen bir birliktelik oluşturulabilir.

11. Sağlık turizmi alanında hem ulusal , hem de uluslararası boyutta hukuki birliktelik mevcut değildir. Bu alanda kavramlar arasında farklılaşma ve yol açtığı karmaşa mevcuttur. Sağlık turizmi alanında kullanılan hukuki kavram ve tanımların açık ve anlaşılır olması gerekmektedir.

12. Yapılan yasal düzenlemeler sınırlıdır. Mevcut yasal yapı iyileştirilmeli, ilgili tüm terim ve tanımlarda birliktelik sağlanmalıdır. Gerçekleşecek yasal düzenlemelerde öncelikli olarak,

planlama, tanı - tedavi, faturalama ve tahsilat konularında olası riskleri gözeten bir yapı oluşturulmalıdır. Sağlık turizmi sonrasında oluşabilecek itilafların çözümüne yönelik hakemlikler ulusal ve uluslararası boyutta tanımlanmalıdır. Hasta verilerinin gizliliği de, sağlık turizmi alanında yasal düzenlemeye ihtiyaç olan bir başka konudur. Hasta tanı ve tedavi aşamasında, konsültasyona yönelik uluslararası işbirlikleri oluşturulabilmesi için teknoloji kullanımı teşvik edilmelidir.

13. Balkan ülkeleri arasında bireysel dolaşımı engelleyen vize engelleri, ekonominin diğer alanlarında olduğu gibi sağlık turizmi alanında da entegrasyon, büyüme ve gelişmeyi kısıtlamaktadır. Balkan ülkeleri arasında işbirliğini artırmak üzere vize engelleri kaldırılmalıdır.

14. Türkiye 'de Sağlık Bakanlığı sağlık turizmine uluslararası hasta tedavisi ve turist sağlığı temalarında hizmet sunmaktadır. Bu alanda 24 saat hizmet veren çağrı merkezlerinin yanı sıra teknolojik altyapısı gelişkin şehir hastaneleri kurulmaktadır. Gelişen hizmet sunumu içerisinde yabancı ülkelerden gelen hastaların tedavisi ayrıca ele alınmaktadır. Özel ekiplerin çalışacağı uluslararası hasta katlarında akredite olan, yabancı dil bilen
sağlık
personeli görevlendirilecektir.

15. Sağlık Bakanlığı Türkiye 'de sağlık turizminin geliştirilmesi adına havaalanlarına yakın, uluslararası hastaların rahatlıkla gelip gidebileceği "Sağlık Serbest Bölgeleri" oluşturmayı planlamaktadır. Bu anlamda Balkanlar 'a açılan kapı olan Edirne'de
Sağlık
Serbest Bölgesi kurulması adına çalışmalar yürütülmektedir. Hizmet kalitesinin yüksek ve maliyetin düşük tutulacağı bu bölgelerde, uluslararası
sağlık
personeli hizmet verecektir.
Sağlık
Serbest Bölgeleri'nde
sağlık
hizmetinin yanı sıra otelcilik hizmetleri gibi turizme yönelik diğer hizmetler de sunulacaktır. Yabancılara
sağlık
hizmeti sunan merkezler
Sağlık
Turizmi Akreditasyon Merkezi belgesine sahip olarak uluslararası hastalara bakım yapabilecektir.

16. Türkiye 'de sağlık alanında gerçekleştirilecek iki önemli kurumsal düzenlemenin (Türkiye
Sağlık
Enstitü Başkanlığı ve
Sağlık
Bilimleri Üniversitesi), hem
ulusal

sağlık
konularında, hem de
sağlık
turizmi konularında önemli katkılar sunması beklenmektedir.
Türk
hekimleri pek çok yabancı ülkede hizmet sunmaktadır.
Sağlık
Bakanlığı, bu hekimlerin öncülüğünde kurulacak Uluslararası
Türk
Hekimleri Derneği ile işbirliği yapmayı ve onların tecrübelerinden de faydalanmayı hedeflemektedir.
Türk
i Cumhuriyetlerden doktorlar
Türkiye
'deki hastanelerde
eğitim
almakta ve birlikte çalışmaktadır. Benzer uygulamalar,
Balkanlar
'dan gelecek doktorlar için de projelendirilip gerçekleştirilebilir.

17. Ülkeler arası hasta transferi ve sağlık turizmi alanında ülkeler arası yasal uyumlaşma ve koordinasyon sağlanmalıdır. Bu uyumlaşmanın en önemli ayakları üçüncü taraf finansal kuruluşların (sigorta şirketleri ve sosyal güvenlik kuruluşları) düzenlenmesini ilgilendirmektedir. Diğer taraftan hizmet sunumunda yer alan tıbbi ve idari personelin başta yabancı dil olmak üzere
sağlık
turizmi konusunda eğitilmesi, uyum ve koordinasyon sürecine olumlu katkı yapacaktır.

18. Turizm sadece bir sektör değil "enstitü" olarak da görülmelidir. Balkan ülkeleri ve Türkiye arasında uyum sağlanmalı ve bu da; hasta gönderen ve hasta kabul eden ülkeler arasında yasalar açısından uyum, sosyal
güvenlik
düzenlemeleri açısından uyum ve tıbbi ve idari personelin geliştirilmesi açından uyum şeklinde 3 adımda gerçekleştirilmelidir.

19. Türk turizm politika ve planlamalarında "sürdürülebilirlik" kavramı yer almasına rağmen,
Türk
iye'de uygulama zorlukları ile karşılaşılmaktadır. Bölgesel
kalkınma
açısından kamu, özel sektör ve
sivil
toplum kuruluşlarının (paydaşlar) birlikte eşgüdüm içinde çalışması (Sağlık Bakanlığı, Kültür ve
Turizm
Bakanlığı,
Ekonomi
Bakanlığı) zorunludur.

Sağlık
destinasyonu olmak için kümelenme çalışmaları gereklidir.

20. Sağlık ve turizm alanında kanun ve yönetmelikleri birbiriyle eşgüdüm hâlinde ele alınmalıdır. 1618 sayılı Seyahat Acenteleri Birliği ile ilgili yasada belirtildiği gibi A grubu seyahat acentelerinin yaptıkları işlemleri başka aracı kurumlar yapmaktadır. Yasalar değiştirilmeli ya da ortak formüller bulunmalıdır.

21. Türkiye 'de kamu hastaneleri ikili işbirliği ile anlaşması olan hastalara hizmet vermekte, uçak biletlerini almakta ve tedavi sonrasında ülkelerine göndermektedir. Hastanelerin bir kısmında bulunan ve çalışan tüm personelin yabancı dil bildiği uluslararası hasta servislerinin sayısı artırılmalı ve özel hastaneler de bu yönde teşvik edilmelidir.

22. Romanya'nın, kaplıca ve şifalı banyoların çeşitli hastalıklar üzerindeki etkilerini inceleyen " balneoloji" alanındaki çalışmaları gibi Balkan ülkelerinin
sağlık
turizmindeki bilimsel çalışmalarının tıp dergilerinde ve medyada yayımlanması tanıtım açısından faydalı olacaktır. Ayrıca
sağlık
turizmi ile alakalı uluslararası kampanya ve sempozyumlar düzenlenebilir ve
Balkanlar
için ortak tanıtım projeleri gerçekleştirilebilir.

23. Sağlık turizmi, turizmden ayrı düşünülmemelidir. Herkes birer engelli adayı olduğu hâlde
Türkiye
'de engellilere uygun tesisler yetersizdir. Bu bağlamda yapılacak projelerde Balkan ülkelerinden yaşlı ve engelli turizmi için destek alınabilir. Hekim ve yöneticiler bir araya getirilebilmelidir. Hasta güvenliği çok önemlidir, hastaların kendi ülkelerine döndüğünde her şeyin yolunda gitmesi sağlanmalıdır.

34. Gerek Balkan ülkeleri gerek Türkiye , 2023 Vizyonu paralelinde sağlık alanında etkin araştırmalar yapmalı, kendi özgün kaynaklarını tespit edip değerlendirerek güçlü markalar yaratmalı ve karşılıklı bağımlılık temelinde sektörel ve finansal derinleşmeye öncelik vermelidir. Büyük ülkelerin yaşlılar için harcadığı bütçelerin çok yüksek rakamlar olması, genç nüfus oranının artabilmesi için doğurganlığın da artırılmak zorunda olması, tüp bebek yöntemi için ülkelerindeki yasal engeller nedeni ile çok sayıda kişinin her yıl farklı ülkelere seyahat etmesi gibi çoğaltılabilecek örneklerin her biri bu anlamda birer ilham kaynağı olma potansiyeline sahiptir.

7 Kasım 2014, Edirne

Deklarasyonu indirmek için tıklayın .